

חגיגה ב. (תחילת המסכת) עד ג. (שורה 24)

ביאורים

התורה ציוותה על כל אדם מישראל (למעט אלו המנויים במשנתנו) לעלות לרגל ולשמוח. מצוות העליה לרגל כוללת גם עליה לראות את ה' בביהמ"ק וגם הקרבה אחת של קרבן עולה (קרבן זה נקרא עולת ראייה). מצוות השמחה כוללת אכילת קרבן שלמים (הנקרא שלמי שמחה) כל יום מימי החג (מצוות השמחה נוהגת גם בימינו בין בתכשיטים ובגדים נאים ואולי גם באכילת בשר חולין). בנוסף לשני הקרבנות הללו (עולת ראייה, ושלמי שמחה) יש גם חיוב על קרבן שלישי הנקרא שלמי חגיגה. חיוב קרבן זה לא מפורש בפסוקים אלא נלמד מתורה שבעל פה.

משנה

הפטורים ממצוות ראייה ברגל

- חרש, שוטה, קטן.
- אישה, טומטום, ואנדרוגינוס.
- עבד שאינו משוחרר.
- חיגר, סומא, חולה, זקן.
- מי שלא יכול לעלות ברגליו.

מיהו 'קטן'?

ב"ש: שאינו יכול לרכב על כתפיים ולעלות (מירושלים להר הבית).
ב"ה: שאינו יכול לאחוז ביד אביו ולעלות (מירושלים להר הבית).

השווי המינימאלי של הקרבנות

עולת ראייה - ב"ש: 2 מעות.
ב"ה: מעה.
שלמי חגיגה - ב"ש: מעה.
ב"ה: 2 מעות.

הפטורים ממצוות שמחה ברגל

כל הרשימה שבמשנה חוץ מחרש חלקי (שומע ואינו מדבר או להיפך)

הסיבה לדין הייחודי של חרש חלקי

יש לו דעת -

ולכן חייב בשמחה (כשאר המצוות שבתורה).

אינו מסוגל לקיים לימוד מלא (אינו שומע או אינו יכול ללמד - שני דברים הפוגעים ביכולת הלימוד)
 לכן פטור ממצוות הקהל וממצוות ראייה (שהוקשה להקהל).

"הכל חייבים במצוות ראייה ברגל" - מה בא לרבות הכלל?

תירוצ א': מי שחציו עבד וחציו בן חורין.
הערה: גם רבינא הסובר שחציו עבד וחציו בן חורין פטור - מודה שלמשנה אחרונה הוא חייב.

תירוצ ב': מי שהיה נכה ביום הראשון - והתרפא במהלך הרגל.
הערה: הסבר זה לא מסתדר עם הדעה שהיום הראשון הוא היום הקובע ומי שהיה פטור בו נפטר לחלוטין.

תירוצ ג': סומא באחת מעיניו.
הערה: הסבר זה לא מסתדר לפי שיטת ר' יהודה שפוטר סומא באחת מעיניו.

בהתחלה ('משנה ראשונה'):
 ב"ה סברו שאין חובה לשחרר עבד כזה.

אך לבסוף ('משנה אחרונה'):
 ב"ה הודו לב"ש שיש חובה לשחרר עבד כזה (כדי שלא יתבטל מפריה ורביה), ולכן חייב במצוות ראייה.